

c/o Leif Marthon 08-773 34 49
Älta Strandväg 33
138 33 ÄLTA
leif.marthon@telia.com

Älta 2011-01-23

Länsstyrelsen i Stockholms län
Miljöprövningsdelegationen
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Yttrande angående ansökan om produktion av biogas och biogödsel på fastigheten Solvärmen 1, Skarpnäck, Stockholm. Länsstyrelsens beteckning: 5511-2010-8756

Ältens fiskeklubb (ÄF) är en ideell allmännyttig förening med ca 200 medlemmar. Klubben har sin verksamhet riktad i första hand mot fiske i Ältasjön. Som klubbmedlem erhåller man Sportfiskekortet som, förutom i Ältasjön, ger fiskerätt i det med Ältasjön sammanhängande sjösystemet Söderbysjön, Dammtorpssjön, Ulvsjön och Källtorpssjön. Klubben har 8 fisketillsynsmän med förordnande av Länsstyrelsen. Fiskeklubben är djupt oroad över vad som kan hända med den omgivande naturen där den tilltänkta fabriken blir ett mycket främmande inslag. Emissioner från fabriken är ett hot mot vatten och fiske i Ältasjön.

ÄF yrkar på att Länsstyrelsen avslår ansökan. Skulle Länsstyrelsen ändå välja att behandla ansökan vidare yrkar vi på att verkställighetsförordnande inte beviljas. ÄF pekar i övrigt på brister i ansökningshandlingarna i det följande.

ÄF har 2010-04-29 lämnat ett samrådsyttrande till WSP Samhällsbyggnad (bifogas). Sökanden har därefter vidtagit vissa ändringar och gjort kompletteringar i MKB och ansökan. Vissa, vid samrådet efterfrågade, åtgärder har dock ej vidtagits.

I Örebro har sökanden nyligen färdigställt en biogasanläggning, i vilken man använder samma typ av råvaror som ska användas i Skarpnäck. Produktionskapaciteten är ca. 60% av den man nu söker tillstånd för. Av artiklar i Nerikes Allehanda (bifogas, 5 st) framgår att man misslyckats med att undvika utsläpp av illaluktande gaser och förorenat vatten.

Av ansökan framgår att fabriken kommer att tillföra sjösystemet näringsämnen och någon maximal mängd kan uppenbarligen inte ens kvantifieras. Att sökanden insisterar på lokaliseringen trots dess naturkänsliga läge kan bero på att lokaliseringen erbjuder ekonomiskt fördelaktiga villkor. Därför bör ett eventuellt miljötillstånd innefatta vitesklausuler för överskridande av maxvärden för utsläpp till vatten, luft/lukt och buller.

Sökanden har begärt ett verkställighetsförordnande vilket enligt ansökan (se bl. a. ansökan s.5, pkt. 20) skulle innebära (irreversibel) sprängning med risk för förhöjda kväveutsläpp till sjösystemet med Natura 2000-området nedströms.

Våra synpunkter i övrigt följer i samma rubrikordning som i det tidigare samrådsyttrandet:

1. Lokaliseringsutredning

Den lokaliseringsutredning som gjordes var inte relevant för den tilltänkta lokaliseringen och har nu gjorts om. Den nya lokaliseringsstudien bedömer den aktuella lokaliseringen som "mindre fördelaktig" med avseende på bedömningskriteriet "Skyddsvärda områden".

Eftersom åtgärder är nödvändiga för att minska påverkan på Sicklaåns sjösystem med dess Natura 2000-område ska bedömningskriteriet enl. tabell 5.3 följaktligen ändras till "Ofördelaktig lokalisering". Därmed blir den föreslagna lokaliseringen den minst lämpliga enligt tabell 5.7.

2. Landskapsbilden måste beskrivas utförligt i MKB.

Sökanden har efter påtryckningar beskrivit påverkan på landskapsbilden med ett bildmontage sett från Ältasjöns östra strand. Vi trycker återigen på om att beskrivning av landskapsbilden även måste göras från Ältasjöns nordvästra del. Detta område, vid utloppsån till Natura 2000-sjöarna, Söderbysjön och Dammtorpssjön, är inte bara ett populärt område för sportfiske, utan även väldigt trafikerat av övrigt friluftsliv via den enda gångförbindelsen mellan de två reservaten. Vintertid passerar här skid- och skridskoleder. Naturreservaten utgör här en del av den s.k. Tyrestakilen.

3. Dagvattenproblematiken måste beskrivas i MKB

a) Dagvattenkvalitet

I underlaget antas att dagvattnet innehåller låga föroreningshalter enligt klassningen i dagvattenstrategin för Stockholm Vatten. Man antar att föroreningshalten sannolikt ligger lägre än "normala" industriområden; "aktiviteten och hanteringen av ämnen är relativt begränsad jämfört med ett 'normalt' industriområde". Genom detta antagande kommer man fram till att tillskotten av exempelvis N och P blir 2,47 kg/år. Det synes oss något motsägelsefullt att en stor gödselbruk har en lägre föroreningshalt än normalt, när det är just näringen i gödseln som är föroreningen.

Fabriken kommer att tillverka/hantera 55.000 ton biogödsel/år innehållande ca. 400.000 kg N och P. Det ovan nämnda antagandet måste därför motiveras och referens dessutom göras till det faktum att Bevarandeplanen för Natura 2000-området inte tillåter någon ökad tillförsel av näringsämnen.

b) Infiltration av dagvatten

Det tidigare förslaget innebar att dagvattnet i största möjliga mån skulle tas om hand genom infiltration. Det har också redovisats att grundvattenutströmning från det tilltänkta fabriksområdet sker i våtmarken vid Ältasjön (ca 100 m bort).

ÄF begärde i samrådet att risken för att förorenat grundvatten lakas ut i Ältasjön därför måste redovisas. Nu har man så ändrat sig så att dagvattnet i stället ska tas om hand som ytdagvatten (bentonitlera i botten på dammarna). Dock är man härvid inte konsekvent genom att vid vissa tillfällen ska infiltration ske genom den befintliga dammen/kärret mellan värmeverket och Tyresövägen. Därvid kvarstår vårt krav på att risken för att förorenat grundvatten lakas ut i Ältasjön måste redovisas.

c) Ytdagvattenrening

Det förra redovisade förslaget innebar en rening med oljeavskiljning, två st. dagvattendammar samt slutligen en dagvattenbrunn med ett insatsfilter. Det sades att insatsfiltret skulle ta hand om bl.a. tungmetaller och t.o.m. rena dagvattnet från lösta föroreningar. ÄF begärde att MKB:n måste redovisa och verifiera denna tekniska lösning som sades medföra att inga extra föroreningar skulle komma att tillföras sjösystemet med dess Natura 2000-område.

I det nya förslaget till ytdagvattenrening har man tagit bort insatsfiltret, nu innehåller det förutom dammarna en slamavskiljare och en oljeavskiljare. Med uppgiven reningsgrad kan uppenbarligen upp till 30% av suspenderat material och upp till 5% av oljeföroreningarna komma att belasta recipienten. Reningsmetod för de lösta föroreningarna nämns inte längre. I stället förs ett resonemang (se under pkt 3a) ovan) som leder fram till att utsläppen av näringsämnen kommer att hamna på 6 ppm av den tillverkade/hanterade volymen kväve och fosfor.

De i ansökan estimerade utsläppen av näringsämnen (se pkt 3a ovan) gör att en rening av dessa måste vidtagas. Den beräknade mängden emitterade näringsämnen bör dessutom ifrågasättas.

Om Länsstyrelsen skulle göra bedömningen att bevarandeplanen för Natura 2000-området tillåter utökad tillförsel av näringsämnen, måste detta i miljötillståndet preciseras med max tillåten mängd.

d) Dagvattenpåverkan vid haveri

Haverier kan, som visats vid referensanläggningen i Norrköping, förekomma vid denna typ av fabriker. I Norrköping har man tydligen lyckats begränsa utsläppen till maskinhallen. Med tanke på det känsliga läget vid Skarpnäck bör det utredas och beskrivas bättre hur Ältasjön och Natura 2000-området kan komma att påverkas av föroreningar från urlakning och ytvatten vid ett totalhaveri (av mer än en röttkammare).

4. Luftutsläpp/luktolägenheter

I underlaget kan utläsas att utsläppet till luft av ickefossil koldioxid kommer att bli stort. ÄF har i det tidigare yttrandet begärt att det bör utredas om detta kan medföra risk för de som vistas i närområdet. T.ex. känner vi som kommer att fiska några 100-tal meter från fabriksbyggnaden oro för skadlig påverkan av koldioxid av hög halt (kvävning). Fossil eller ickefossil koldioxid - effekten i närmiljön är densamma oavsett ursprung. Vårt krav på att riskerna, med beaktande av topografin, måste klarläggas kvarstår.

För begränsning av lukt från spannmålssilona bör utgående luft även från dessa passera filter med aktivt kol, för undvikande av luktproblem från spannmål, liknande de som uppstått i Örebro.

I underlaget anges vidare att luktolägenheter kan uppkomma exempelvis vid driftstörningar, service och filterbyte. ÄF har i det tidigare yttrandet begärt att det ska göras en spridningsberäkning av exempelvis svavelväte som anger var det kommer att lukta vid olika väderlekstyper. Vidare bör anges hur stor del av tiden lukt kan förväntas förekomma samt hantering av klagomål, garantier etc. Vårt krav härvidlag kvarstår.

5. Buller

ÄF har i det tidigare yttrandet framfört att av underlaget framgår att buller inte tycks anses bli ett problem med tanke på det buller som redan uppkommer från de omgivande vägarna. Vägbullret varierar dock kraftigt över dygnet och beroende på veckodag. Vad vi förstår ska den tilltänkta fabriken vara i drift dygnet om, året om.

Det måste tydligt framgå att maxgränser för föreskrivna bullergränser i naturreservat kommer att klaras även på kvälls- och nattetid (lågtrafiktid). Detta gäller hela det omgivande naturreservatet inklusive Ältasjön.

Anläggandet av en sån stor fabrik i omedelbar närhet till Tyresövägen innebär också att bullerbilden under högtrafiktid från trafiken på Tyresövägen kommer att förändras genom att bullret kommer reflekteras mot stora fasader på silor och byggnader. Detta bör också klarläggas och ett eventuellt ökat buller begränsas genom val av särskilt bullerdämpande ytskikt på byggnader och silos.

ÄLTENS FISKEKLUBB

Leif Marthon
Ordförande

c/o Leif Marthon 08-773 34 49
Älta Strandväg 33
138 33 ÄLTA
leif.marthon@telia.com

Älta 2010-04-29

WSP Samhällsbyggnad
Att. Susanna Nilsson
121 88 STOCKHOLM-GLOBEN

K
O
P
I
A

Samrådsyttrande angående produktion av biogas på fastigheten Solvärmen 1, Skarpnäck, Stockholm

Uppdragsnr: 1013 5268

Ältens fiskeklubb är en ideell allmännyttig förening med ca 200 medlemmar. Klubben har sin verksamhet riktad i första hand mot fiske i Ältasjön. Som klubbmedlem erhåller man Sportfiskekortet som, förutom i Ältasjön, ger fiskerätt i det med Ältasjön sammanhängande sjösystemet Söderbysjön, Dammtorpssjön, Ulvsjön och Källtorpssjön. Klubben har 8 fisketillsynsmän med förordnande av Länsstyrelsen.

Fiskeklubben är oroad över vad som kan hända med den omgivande naturen där den tilltänkta fabriken blir ett mycket främmande inslag. Emissioner från fabriken är ett hot mot vatten och fiske i Ältasjön.

Aspekter som behöver belysas och redovisas i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är:

1. Lokaliseringsutredning

Den lokaliseringsutredning som gjorts är inte relevant för den tilltänkta lokaliseringen och måste göras om. Det faktum att Stockholm Gas AB för snart ett år sedan gjorde ett avtal med SL om gasleveranser till bussdepån i Gubbängen om gas producerad i *Skarpnäck* levererad i en rörledning till *Gubbängen* får inte låsa lokaliseringen, utan en lokaliseringsstudie enligt miljöbalken måste göras där miljöbelastningen av transporter beaktas. I den föreliggande "lokaliseringsstudien" bedömdes inget av alternativen ha några allvarliga restriktioner med avseende på naturvärden, kulturvärden eller friluftsliv. Exempelvis måste de relativt nybildade Flatenreservatet och Nackareservaten beaktas och värderas för den tilltänkta lokaliseringen.

2. Landskapsbilden måste beskrivas utförligt i MKB.

Sökanden har efter påtryckningar beskrivit påverkan på landskapsbilden med ett bildmontage sett från Ältasjöns östra strand. Vi trycker återigen på om att beskrivning av landskapsbilden även måste göras från Ältasjöns nordvästra del. Detta område, vid utloppsån till Natura 2000-sjöarna, Söderbysjön och Dammtorpssjön, är inte bara ett populärt område för sportfiske, utan även väldigt trafikerat av övrigt friluftsliv, både vintertid (skid- och skridskoleder) och sommartid via den enda gångförbindelsen mellan de två reservaten. Naturreservaten utgör ju här en del av den s.k. Tyrestakilen. Det bör också beskrivas hur landskapsbilden påverkas från de båda entréerna till Flaten naturreservat som ligger omedelbart öster om fabriken.

3. Dagvattenproblematiken måste beskrivas i MKB

a) Dagvattenkvalitet

I underlaget antages att dagvattnet innehåller låga föroreningshalter enligt klassningen i dagvattenstrategin för Stockholm Vatten. Eftersom fabriken kommer att hantera stora mängder biogödsel (55.000 ton/år), sekunda råvaror och upp till 1200 ton järnklorid, måste

